

prima instanță: S. Papuha
instanța de apel: M. Anton, V. Negru, I. Cotruță

nr. 2ra-7/16

DECIZIE

10 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea
Valentina Clevadî
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Vitalie Cebanu, Societatea Comercială „Aniconix – Grup” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu împotriva Biroului Notarului Public Mihaela Moraru și Vitalie Cebanu cu privire la nulitatea actului juridic

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2015 prin care au fost respinse cererile de apel declarate de Banca Comercială „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni, Vitalie Cebanu și Societatea Comercială „Aniconix – Grup” Societate cu Răspundere Limitată și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 august 2014, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 30 septembrie 2013, Alexandru Mantaluța și Ion Rusu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Notarului Public Mihaela Moraru și Vitalie Cebanu cu privire la nulitatea actului juridic.

În motivarea acțiunii au invocat că la 05 decembrie 2006, la 15 noiembrie 2007 și la 30 martie 2009 Notarul Public Mihaela Moraru, a întocmit și a autentificat trei procuri înregistrate cu nr. 10854, nr. 11410 și respectiv cu nr. 11461 prin care l-au împuternicit pe Vitalie Cebanu, care în acele perioade deținea funcția de administrator al SRL „Trest”, să reprezinte interesele lor la adunarea generală a asociaților SRL „Trest”, cu drept de vot privind înstrăinarea, gajarea, cumpărarea, transmiterea/primirea în arendă a bunurilor mobile și imobile, cât și la Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale cu dreptul de a semna actele necesare gestionării SRL „Trest”.

Indică că la finele anului 2006 SRL „Trest” avea 4 fondatori și anume Vitalie Cebanu cu cota parte de 33,87%, Ion Rusu cu cota parte de 44%, Alexandru Mantaluța cu cota parte de 22 % și Veaceslav Popescu cu cota parte de 0,13 %.

Afirmă că procurile eliberate din 15 noiembrie 2007 și din 30 martie 2009 sunt lovite de nulitate, or, obiectul actelor juridice evidențiate contravine prevederilor legale.

Solicită admiterea acțiunii, declararea nulă a procurii nr. 10854 din 05 decembrie 2006, procurii nr. 11410 din 15 noiembrie 2007 și procurii nr. 11461 din 30 martie 2009, autentificate de Notarul Public Mihaela Moraru.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 octombrie 2013 a fost admisă cererea lui Vitalie Cebanu și atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii SC „Aniconix – Grup” SRL și SA „Banca de Economii”.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 august 2014 a fost admisă acțiunea, declarate nule procurile nr. 10854 din 05 decembrie 2006, nr. 11410 din 15 noiembrie 2007 și nr. 11461 din 30 martie 2009 eliberate de către Notarul Public Mihaela Moraru.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2015 au fost respinse cererile de apel declarate de SA „Banca de Economii”, Vitalie Cebanu și SC „Aniconix – Grup” SRL și menținută hotărârea primei instanțe.

La 26 iunie 2015, SC „Aniconix – Grup” SRL în procedura falimentului, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu să fie respinsă integral.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerând ca fiind neîntemeiată și ilegală, emisă eronat fără reținerea de către instanța de apel a probelor și argumentelor concludente.

Consideră că în cazul în care Ion Rusu și Alexandru Mantaluța nu sunt de acord cu acțiunile lui Vitalie Cebanu, ei sunt în drept să conteste aceste acțiuni în condițiile legislației în vigoare, dar nicidecum să conteste procurile eliberate pe numele acestuia.

Indică că instanța de apel cât și prima instanță, eronat au interpretat legea, deoarece, Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată, cât și Hotărârea Guvernului cu privire la societățile economice, nu prevăd o interdicție privind împuternicirea persoanei fizice, care ocupă funcția de administrator, de a reprezenta interesele asociaților, administratorului i se interzice prin lege să reprezinte interesele asociaților doar la adunarea generală a asociaților.

Afirmă că Ion Rusu și Alexandru Mantaluța prin procură și-au dat acordul în mod unilateral pentru a fi reprezentați la adunarea generală a asociaților de către Vitalie Cebanu, astfel au admis și faptul că, la adunarea generală a asociaților urmau a fi luate decizii cu privire efectuarea acțiunilor pentru care a fost împuternicit Vitalie Cebanu.

Susține că Ion Rusu și Alexandru Mantaluța la eliberarea procurilor au manifestat voință îndreptată spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și

obligațiilor civile și careva circumstanțe ce ar servi temei de a declara actul juridic nul nu există.

La 07 iulie 2015, BC „Banca de Economii” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia contestată considerând că este pronunțată și adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procesual ceea ce constituie temei de casare a deciziei recurate în baza prevederilor art. 432 alin. (2) și (3) CPC al RM.

Menționează că motivul principal de admitere a acțiunii și de declarare a nulității procurilor a servit faptul că Vitalie Cebanu fiind administratorul SRL „Trest” nu a avut dreptul să reprezinte interesele asociaților Alexandru Mantaluța și Ion Rusu, iar acționând în numele lor la adunările generale respective a încălcat prevederile legale.

Invocă că obiectul procurilor date l-a constituit atestarea împuternicirilor de reprezentare a lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu de către Vitalie Cebanu, însă nu reprezentarea intereselor propriu-zisă. Cu alte cuvinte, Vitalie Cebanu, ca persoana ale cărei împuterniciri au fost atestate prin procurile litigioase, nu s-a obligat să le reprezinte interesele lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu, nefiind chiar parte la actele juridice unilaterale emise de intimați.

Indică că procurile litigioase nu au drept scop obligarea persoanei la efectuarea actelor ilegale, în cazul dat a lui Vitalie Cebanu la reprezentarea intereselor contrar normelor imperative, dar acordă împuterniciri pentru reprezentare, care puteau fi realizate în mod legal, dacă starea de incompatibilitate ar fi fost înlăturată.

La 07 iulie 2015, Vitalie Cebanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia contestată considerând că este pronunțată și adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procesual ceea ce constituie temei de casarea a deciziei recurate în baza prevederilor art. 432 alin. (2) și (3) CPC al RM.

Indică că instanța de apel cât și prima instanță, eronat au interpretat legea, deoarece, Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată, cât și Hotărârea Guvernului cu privire la societățile economice, nu prevăd o interdicție privind împuternicirea persoanei fizice, care ocupă funcția de administrator, de a reprezenta interesele asociaților, administratorului i se interzice prin lege să reprezinte interesele asociaților doar la adunarea generală a asociaților.

Mai relatează că Ion Rusu și Alexandru Mantaluța prin procură și-au dat acordul în mod unilateral pentru a fi reprezentați la adunarea generală a asociaților de către Vitalie Cebanu, astfel au admis și faptul că, la adunarea generală a asociaților urmau a fi luate decizii cu privire efectuarea acțiunilor pentru care a fost împuternicit Vitalie Cebanu.

Susține că procurile contestate de Ion Rusu și Alexandru Mantaluța, sunt acte unilaterale, eliberate pe numele său ca persoană fizică, și la moment este contestat actul unilateral, dar nicidecum nu sunt contestate acțiunile întreprinse de către el în baza acestor acte.

Consideră că instanțele ierarhic inferioare urmau să facă deosebire dintre dreptul asociatului de a acorda împuterniciri unei persoane fizice să-i reprezinte interesele sale la Adunarea Generală a Asociaților, și dreptul de a exercita mandatul reprezentantului la Adunarea Generală a Asociaților.

Menționează că împuternicirile au fost acordate de la persoană fizică la persoană fizică, fără indicarea funcției persoanei fizice împuternicite, adică, nu a fost împuternicit administratorul societății, ci dimpotrivă, persoana fizică.

Susține că în cazul în care în procură ar fi fost indicat că împuternicirile se acordă administratorului SRL „Trest”, doar în acel caz conținutul procurii era să fie în contradicție cu legislația în vigoare.

La fel, mai relatează că ținând cont de faptul că conținutul acestor procuri a fost deja examinat într-un alt proces, prin care a fost respinsă cererea reconvențională înaintată de SRL „Trest”, Ion Rusu și Alexandru Mantaluța nu mai au dreptul de a înainta acțiune cu privire la nulitatea absolută, deoarece, procurile vizate au stat la baza emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție.

La 20 august 2015, Notarul Public Mihaela Moraru a depus referință la cererea de recurs prin care a solicitat admiterea recursului casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii reclamanților.

La 16 octombrie 2015, Alexandru Mantaluța și Ion Rusu au depus referință la cererea de recurs prin care au solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel din 07 mai 2015 și declararea recursurilor înaintate de către SRL „Aniconix-Grup” și Vitalie Cebanu ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 19 mai 2015, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 31), însă careva date despre recepționarea acesteia, la materialele dosarului, lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 26 iunie 2015 și respectiv, la 07 iulie 2015, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2015, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele dosarului rezultă că la 25 decembrie 2006, Notarul Public Mihaela Moraru, a întocmit și autentificat procura înregistrată cu nr. 10854, prin care Alexandru Mantaluța și Ion Rusu l-au împuternicit pe cet. Vitali Cebanu, să reprezinte interesele ultimilor la Adunarea Generală a Aosciaților SRL „Trest”, cu drept de vot referitor la problemele legate de înstrăinarea, gajarea, cumpărarea, transmiterea/primirea în arendă a bunurilor mobile și imobile, cât și la Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale cu dreptul de a semna actele necesare gestionării SRL „Trest” (f. d. 9, vol. I).

Ulterior, la 15 noiembrie 2007, Notarul Public Mihaela Moraru, a întocmit și autentificat procura înregistrată cu nr. 11410, prin care Alexandru Mantaluța și Ion Rusu l-au împuternicit pe cet. Vitali Cebanu, să reprezinte interesele ultimilor la Adunarea Generală a Aosciaților SRL „Trest”, cu drept de vot referitor la problemele legate de înstrăinarea, gajarea, cumpărarea, transmiterea/primirea în arendă a bunurilor mobile și imobile, cât și la Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale cu dreptul de a semna actele necesare gestionării SRL „Trest”, a proceselor-verbale, a deciziilor și altor acte aferente activității societății date (f. d. 10, vol. I).

La fel, se constată și faptul că la 30 martie 2009, Notarul Public Mihaela Moraru, a întocmit și autentificat procura înregistrată cu nr. 11461, prin care Alexandru Mantaluța și Ion Rusu l-au împuternicit pe cet. Vitali Cebanu, să reprezinte interesele ultimilor la Adunarea Generală a Aosciaților SRL „Trest”, cu drept de vot referitor la problemele legate de înstrăinarea, gajarea, cumpărarea, transmiterea/primirea în arendă a bunurilor mobile și imobile, cât și la Camera Înregistrării de Stat a Ministerului Dezvoltării Informaționale cu dreptul de a semna actele necesare gestionării SRL „Trest”, a proceselor-verbale, a deciziilor și altor acte aferente activității societății date (f. d. 11, vol. I).

Alexandru Mantaluța și Ion Rusu, înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Vitalie Cebanu și Biroului Notarului Public Mihaela Moraru, au solicitat declararea nulă a procurilor nr. 10854 din 05 decembrie 2006, nr. 11410 din 15 noiembrie 2007 și nr. 11461 din 30 martie 2009, autentificate de Notarul Public Mihaela Moraru, invocând nulitatea absolută a acestora.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, admitând-o integral, soluție menținută și de instanța de apel.

În susținerea acestei concluzii instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că procurile din 05 decembrie 2006, 15 noiembrie 2007 și din 30 martie 2009 prin care Vitali Cebanu a fost împuternicit de a reprezenta interesele lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu, sunt lovite de nulitate, deoarece contravin expres prevederilor legale impuse în mod imperativ de către legiuitor.

Instanța de recurs constată, însă, că concluziile instanțelor de judecată și soluția dată în sensul admiterii acțiunii sunt adoptate cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Astfel, conform art. 9 alin. (1) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri.

Buna-credință este un standard de conduită al unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschiderea și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la acel raport juridic.

În special, se va menționa că este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament în dauna sa.

Raportând la caz aceste raționamente, instanța de recurs constată că procurile nr. 10854 din 05 decembrie 2006, nr. 11410 din 15 noiembrie 2007 și nr. 11461 din 30 martie 2009, autentificate de Notarul Public Mihaela Moraru, declararea nulității cărora se solicită în speță, reprezintă manifestări de voință unilaterale ale lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu, scopul cărora a fost de a-l împuternici pe Vitalie Cebanu, să reprezinte interesele lor și să încheie actele juridice stipulate în conținutul acestor procuri.

Iar prin acceptarea acestor împuterniciri, Vitalie Cebanu, în mod rezonabil, a mizat pe buna-credință a semnăturilor acestor procuri și în baza lor a încheiat actele juridice voite de către intimați.

Contestarea procurilor eliberate de către Alexandru Mantaluța și Ion Rusu, peste o perioadă de aproximativ 5-6 ani din momentul eliberării lor, când acestea au creat deja efecte juridice în raport cu terții, denotă un comportament contrar bunei-credințe de către Alexandru Mantaluța și Ion Rusu.

Din aceste considerente, instanța de recurs conchide că ultimii nu mai pot invoca propria turpitudine pentru a justifica ilegalitatea actelor juridice încheiate de ei însuși (*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*).

Mai cu seamă instanța de recurs relevă că, conform dispozițiilor art. 217 Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice *persoană care are un interes născut și actual*.

În interpretarea corectă a acestor prevederi legale, este de înțeles că nulitatea absolută poate fi invocată doar de o persoană interesată, adică de o persoană care invocă un interes direct, legitim și ocrotit din punct de vedere juridic, în strânsă legătură cu cauza nulității.

Având în vedere că buna-credință constituie un principiu expres prevăzut de lege, orice act contrar bunei-credințe, în mod implicit este contrar legii.

Pe cale de consecință, se va reține că interesul invocat de Alexandru Mantaluța și Ion Rusu nu se încadrează în conceptul de interes legitim și din acest considerent decade intimații de a invoca nulitatea procurilor litigioase, ce indică și la netemeinicia cererii de chemare în judecată.

Sub aspectul celor relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au calificat corect, din punct de vedere juridic, litigiul cu care au fost investite de a-l soluționa, fapt ce a dus la adoptarea unei soluții greșite.

Astfel fiind, se impune admiterea recursurilor, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a respinge cererea de chemare în judecată lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu împotriva lui Vitalie Cebanu și Biroului Notarului Public Mihaela Moraru cu privire la nulitatea actului juridic.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de Vitalie Cebanu, Societatea Comercială „Aniconix – Grup” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 mai 2015 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 11 august 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu împotriva Biroului Notarului Public Mihaela Moraru și Vitalie Cebanu cu privire la nulitatea actului juridic și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mantaluța și Ion Rusu împotriva Biroului Notarului Public Mihaela Moraru și Vitalie Cebanu cu privire la nulitatea actului juridic.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Valentina Clevadi

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu